

جکارتہ وچ
صدر دا خطاب
یونیورسٹی آف انڈونیشیا
جکارتہ ، انڈونیشیا

9.30 AM. WIT

صدر : تریما کاسح ، تریما کاسح ، بوہت بوہت شکریہ ، تسا ساریاں دا شکریہ ، سلامت پاگی۔
(تالیاں) یہاں یونیورسٹی آف انڈونیشیا میں آکر مجھے بہت خوشی ہوئی ہے فیکلٹی اے اسٹاف تے
طالب علمو ، اے ڈاکٹر گومیلار روسلیوا سوماتری، تہاڈی مہمان نوازی دا بوہت بوہت شکریہ۔ (تالیاں)

اسلام علیکم ، دان سلام سیجاہترا ۔ ایس شاندار استقبال تے تہاڈا بوہت بوہت شکریہ۔ جکارتہ تے لوکو!
تہاڈی مہربانی۔ اے انڈونیشیا دے واسیو! تہاڈی وی مہربانی۔

پولانگ کامپونگ نیہ۔ (تالیاں) مینوں خوشی ہے کہ میں انڈونیشیا واپس اپڑیا ہاں اے مشیل وی میرے
نال نیں۔ ایس ورھے اسی ایتھے آؤن دی دو کوششیاں کیتیاں پر ایہ ممکن نہ ہو سکیا۔ پر میں اک ایہو
جہے ملک ضرور آؤنا چاہندا سان جیہڑا میرے لئی بوہت اہم ہے۔ تے بدقسمتی نال ایہ بوہت چھوٹا دورہ
اے پر میں اک سال بعد فیر آنا چاہندا ہاں جدوں انڈونیشیا مشرقی ایشیائی سربراہی کانفرنس دی میزبانی
کرے گا۔ (تالیاں)

کوئی ہور گل کرن توں پہلاں میں ایہ کہنا چاہندا ہاں کہ ساڈا دھیان تے دعاواں حالیہ سونامی تے آتش
فشانی نال متاثر ہون والے انڈونیشیائی لوکاں نال نیں۔۔۔ خاص کر جنہاں نے اپنے پیاریاں نوں کھو دتا
اے اوہ جنہاں نوں انپڑے گھر چھڈ کے جانا پیا۔ تے میں تساں ساریاں دے علم وچ ایہہ گل لیانا چاہندا
واں کہ امریکہ قدرتی آفتاں نال نمٹن لئی، ہمیشہ دی طراں، انڈونیشیا دے نال کھلوتا اے، اے جیویں
لوڑ پیندی ہے مدد کرن وچ خوشی محسوس کردے آن۔ ہمسائے ای ہمسائیاں دی مدد کردے نیں تے بے
گھر ہون والیاں نوں خاندان دے لوک ای پناہ دیندے نیں۔ میں جاندا واں کہ انڈونیشیا دی لوکائی دی
ہمت اک واری فیر تہانوں ایس مصیبت توں کڈھ لیجاوے گی۔

میں اک سادہ جئے جملے نال اپنی گل شروع کراں گا: انڈونیشیا بیگین داری دی دی سیا یا۔۔۔ (تالیاں)۔
میں اوس ویلے ایس ملک وچ اپڑیا سان جدوں میری ماں نے اک انڈونیشی نال ، جہدا ناں لولوسوٹور و

سی، شادی کیتی سی۔ اتے اک نکے مُنڈے دی طراں میں اک وکھ دنیا وچ اپڑیا ساں۔ پر انڈونیشیا دے لوکاں نے مینوں چھیتی ای احساس کرا دتا کہ ایہ میرا اپنا ملک اے۔

جکارتہ --- بن -- جکارتہ اوس ویلے بوہت مختلف نظر آوندا سی۔ ایہ شہر ایہو جہی عمارتاں نال بھریا ہویا سی جیڑیاں کجہ منزلاں توں زیادہ اچیاں نئیں سن۔ ایہہ گل اے 1967، 68 دی --- تہاڈے وچوں بوہت سارے اوس ویلھے ہالی جمے وی نئیں سی (کھلکار) تے جہیڑیاں تھوڑی جئی اوچی عمارتاں سن اوناں وچ اک عمارت ہوٹل انڈونیشیا دی سی، اتے ایتھے صرف اک وڈا ڈپارٹمنٹ اسٹور سی جینوں سارینا کہیا جاندا سی۔ تے بس ایہو کجہ ای سی۔ (تالیاں) بیٹچکس تے بیموس، سواری واسطے بس ایہو کجہ ای سی۔ اونہاں دنن وچ سب توں زیادہ ایہو ای کاراں استعمال ہوندیاں سن۔ تے ایتھے او ساریاں وڈیاں وڈیاں ہائی ویز نئیں سن جہیڑیاں تہانوں اج دستیاب نیں۔ اتے زیادہ تر ہائی ویز ٹٹی بھجی کچی سڑکاں تے کیمپونگز دی شکل وچ تبدیل ہو جاندیاں سن۔

تے اسی مینٹنگ دالام منتقل ہو گئے، جتھے --- (تالیاں) --- ہے مینتن دلام دے کجہ لوکی ایتھے بیٹھے نیں۔--- (تالیاں) --- تے اسی اک نکے جہے گھر وچ رہے جیہدے سامنے امب دا ایک درخت سی۔ اتے گڈیاں اڈانڈیاں تے چاول دے کھیتاں وچ نسدیاں، تے تتلیاں پھڑدیاں اتے پھیری والیاں کولوں ساتے تے باسو خریددیاں ہویاں میں انڈونیشیا نال پیار کرنا سکھ لیا۔--- (تالیاں) --- مینوں بن وی اہناں پھیری والیاں دیاں آوازاں یاد نیں۔ ساتے! --- (کھلکار) --- مینوں یاد اے --- باسو! --- (کھلکار) --- پرسب توں ودھ ایہہ وے کہ مینوں اوہ لوکی --- اوہ بڈھے آدمی تے عورتاں یاد نیں جیناں خوشی خوشی سانوں جی آیاں نوں اکھیاں؛ اوہ بال جیناں اک غیر ملکی بال نوں گوانڈی بنن دا احساس دتا اتے اک دوست تے اوہ استاد جیناں مینوں اس ملک پاروں سکھن وچ مدد دتی۔

انڈونیشیا کیوں جے ہزاراں جزیریاں، سینکڑاں بولیاں تے بوہت سارے علاقیاں تے نسلی گروپاں دی رلت نال بنیا اے، ایس لئی ایتھے گزارے ہوئے وریاں وچ مینوں ساریاں لوکاں دی سانجھی انسانیت نوں جانن دا موقع ملیا۔ اتے چونکہ میرا متریا پیو، زیادہ تر انڈونیشیائی لوکاں وانگوں اک مسلمان دے طور اتے وڈا ہویا سی، اوہداپکا عقیدہ سی کہ سارے مذہباں دی عزت کیتی جانی چاہیدی اے۔ ایس طراں اوہ --- (تالیاں) --- مذہبی رواداری دی اوس روح دی عکاسی کردا سی جہیڑی جو انڈونیشیا دے آئین وچ موجود اے اتے جہیڑی ایس ملک دی بدستور اک انج تے وکھری خصوصیت اے۔--- (تالیاں)۔

میں ایتھے چار وھے رہیا۔ ایہ ویلہ سی جینھے میری بچپن نوں سنواریا؛ اوہ ویلہ سی جد میری بھین مایا جمی؛ اتے اک ایہو جہا ویلا جیس نے میری ماں اتے ایناں اثر کیتا کہ اوہ انڈونیشیا دے پنڈاں وچ، خاص طور تے عورتاں تے کڑیاں لئی مواقع ودھاؤں دے جذبے نال، اگلے ویہہ ورھے ٹیکر، رہن، کم کرن تے سفر کرن لئی انڈونیشیا واپس آوندی رہی۔ تے مینوں ایناں وڈا اعزاز دتا گیا --- (تالیاں) --- مینوں کل رات اوس ویلے ایناں وڈا اعزاز دیتا گیا سی جدوں صدر یودھویونو نے سرکاری ڈنر وچ مینوں میری ماں دی خدمات دے اعتراف وچ میری ماں لئی اک ایوارڈ دتا، تے اوہ ایس تے بڑا فخر کردی، کیوں جو میری ماں نے اپنی ساری حیاتی وچ انڈونیشیا تے ایدے لوکاں نوں اپنے دل وچ رکھیا۔--- (تالیاں)۔

چار دہائیاں پیلاں جدوں میں اک جہاز تے ہوائی اپڑیا ساں، تے بن جدوں میں ایتھے آیاں واں، اینا کچھ بدل گیا اے۔ جے تسی مینوں یاں فیر میرے اوس ویلے دے سکول دے سنگیاں کولوں پچھو

جیہڑے اوس ویلے مینوں جاندے سن، میرا نئیں خیال کہ ساڈے وچوں کوئی وی ایہ سوچ سکدا سی کہ اک دیہاڑے میں امریکہ دے صدر دی حیثیت نال جکارتا مڑاں گا۔۔۔(تالیاں)۔۔ اتے بوہت گھٹ لوکی انڈونیشیا دے پچھلے چالیہہ ورہیاں دی ایس زبردست کہانی دی توقع کر سکدے سن۔

میں جیہڑے جکارتا نوں جاندا ساں، اوہ ہن ودھ کے تقریباً اک کروڑ لوکاں دا شہر بن چکیا اے جیہدے وچ اچی اچی عمارتاں نیں جیناں وچ ہوٹل انڈونیشیا ہُن چھوٹا لگن لگ پیا اے۔ ایتھے ہُن ثقافت تے ویو پار دے ترقی یافتہ مرکز نیں۔ میں تے میرے انڈونیشین بیلی کہیتاں وچ مجھاں تے بکریاں پچھے نسدے سن۔۔(کھلکار)۔۔، انڈونیشیا دی نویں نسل دے لوکی دنیا وچ سب توں زیادہ رابطے والے لوکاں وچ گنے جاندے نیں جیہڑے سیل فون تے سوشل نیٹ ورک ورتدے نیں۔ انڈونیشیا اک نویں قوم دی حیثیت نال اپنے ملکی مسائل تے مرکوز تے محدود رہیا اے، پر ترقی کردا ہوئیا انڈونیشیا ہُن ایشیا پیسیفک تے عالمی معیشت وچ اک وڈا کردار ادا کر رہیا اے۔۔۔(تالیاں)۔

تے ہن ایہہ تبدیلی سیاست تیکر وی اپڑ گئی اے۔ جدوں میرا متریا پیو اک منڈا سی، اوہنے آپ اپنے پیو تے وڈے بھرا نوں گھر توں جاندیاں تے انڈونیشیا دی ازادی دی جدوجہد وچ لڑدیاں تے مردیاں ویکھیا سی۔ تے میں خوش آن کہ مینوں بیرو لوکاں دے دن اتے ایتھے اپڑن تے اوہناں سارے انڈونیشی لوکاں نوں یاد کرن دا موقع ملیا اے جیہناں ایس عظیم ملک لئی اپنی جاناں قربان کیتیاں سن۔۔۔(تالیاں)۔

جدوں میں جکارتا اپڑیا تے اوہ 1967 دا زمانہ سی تے ایہہ اوہ ویلا سی جہدے بعد ایس ملک دے مختلف حصیاں وچ مشکلاں تے فساد پئے سی۔ اتے میرے سوتیلے پیو نے فوج وچ خدمت کیتی سی پر اوس ویلے دی خراب سیاسی حالات وچ ہون والے تشدد تے قتل و غارت گری دا مینوں کجہ پتہ نئیں سی کیوں جے میرے انڈونیشی خاندان تے بیلیاں نے مینوں کجہ نئیں دسیا سی۔ پورے انڈونیشیا دے بوہتے گھراں دی طراں میرے اپنے گھر وچ اوہناں یاداں دا ایک غیر محسوس طراں دا اثر موجود سی۔ انڈونیشی لوگ آزاد سن پر اوہ مسلیاں پاروں اپنے خیالات دا اظہار کرن وچ خوف محسوس کردے سن۔

اوس ویلے توں بعد دے ورہیاں وچ انڈونیشیا نے اک غیر معمولی جمہوری تبدیلی راہیں آپ اپنا نواں رستہ لہیا اے۔۔ اک امر دے دور توں لے کے اک عوامی حکومت تیکر۔ حالیہ ورہیاں وچ دنیا نے انڈونیشیا دے لوکاں نوں اقتدار دی پر امن تبدیلی تے اپنے لیڈر براہ راست انتخاب راہیں چندیاں ہویاں بڑی امید تے تعریف نال ویکھیا اے۔ اتے جیویں تہاڈی جمہوریت تہاڈے منتخب صدر تے پارلیمنٹ راہیں نظر آوندی اے، تہاڈی جمہوریت نگرانی تے جواب دہی دے اپنے نظام : اک متحرک سول سوسائٹی؛ سیاسی جماعتاں تے یونیناں؛ اک مضبوط میڈیا تے فعال شہری جیناں نے ایس گل نوں یقینی بنایا اے کہ انڈونیشیا وچ ہُن جمہوریت پاروں پرانا ویلہ واپس نئیں آوے گا۔

پر جدوں کہ میری نو جوانی دا ایہ علاقہ کئی طراں نال بدلایا اے، اوہ سب چیزاں جیہڑیاں میں انڈونیشیا بارے پسند کرنا سکھیا سی۔۔ برداشت دی اوہ روح جیہڑی تہاڈے آئین وچ تحریر کیتی گئی سی؛ مسیتاں تے چرچاں تے مندرائیں وچ علامتی طور تے نظر آوندی سی؛ اک دوجے نال کھلوتے؛ اوہ روح تہاڈے لوکاں وچ موجود سی۔۔ اوہ ہن وی موجود اے۔۔۔(تالیاں)۔۔۔۔۔ بھینیکا ٹنگل ایکا، وکہ وکہ نسلان ہون دے باوجود اتحاد۔ ایہو دنیا لئی انڈونیشیا دی بنیاد دی مثال اے، اتے ایہو وجہ اے کہ انڈونیشیا اکیویں صدی وچ اک بوہت اہم کردار ادا کرے گا۔

اج میں اک دوست دی حیثیت نال انڈونیشیا اپڑیا ہاں، پر اک ایہو جہے صدر دی حیثیت نال وی جیہڑا ساڈے دوواں ملکاں وچ مضبوط تے ڈونگی شراکت داری چاہندا اے۔۔۔(تالیاں)۔۔ کیوں جے وڈے تے متنوع ملکاں دی طراں، بحرالکاہل دے دوواں پاسے ہمسایہ ملکاں دی طراں؛ اتے سب توں ودھ ایہ کہ جمہوری ملکاں دی طراں ۔۔ امریکہ تے انڈونیشیا مشترکہ مفادات تے مشترکہ قدران راہیں اک دوجے نال جڑے ہوئے نیں۔

کل صدر یودھویونو تے میں امریکہ تے انڈونیشیا وچکار اک نویں ، جامع پارٹنرشپ دا اعلان کیتا۔ اسی بوبت سارے مختلف شعبیاں وچ ساڈی حکومتاں وچکار تعلقات ودھا رہے ہاں، تے ۔۔ اینا ای ضروری ایہ ہے کہ اسی لوکاں وچکار رابطے وی ودھا رئے اں۔ ایہ برابر دے ملکاں وچ پارٹنرشپ اے جیدی بنیاد باہمی مفادات تے اک دوجے دے احترام اتے اے۔

اج میں باقی وقت وچ اوس بارے گل کرنا چاہندا آں کہ جیہڑی کہانی میں تہانوں ہونے دسی سی ۔۔ اوس ویلے دے انڈونیشیا دی کہانی جدوں میں ایتھے رہنا ساں ۔۔ ایہ امریکہ تے دنیا لئی کیوں اینی اہم اے۔ میں تن چیزاں تے توجہ دیاں گا جیناں دا اک دوجے نال گہرا تعلق اے، تے جیہڑیاں انسانی ترقی لئی بنیادی حیثیت رکھدیاں نیں۔ تے او نیں۔۔۔ ترقی، جمہوریت تے مذہبی عقیدہ۔

سب توں پہلاں، امریکہ تے انڈونیشیا وچ دوستی ساڈے دوہاں ملکاں دے مفادات تے ترقی نوں آگے ودھا سکدی اے۔

جدوں میں انڈونیشیا منتقل ہویا سی ، اوس ویلے اک ایہو جہے مستقبل بارے سوچنا مشکل ہوندا ہووے گا جیدے وچ شکاگو تے جکارتا دے خانداناں دی خوشحالی اک دوجے نال جڑی ہو سکے۔۔۔ پر ہُن ساڈی معیشتاں عالمی سطح تے نیں اتے انڈونیشیا دے لوکاں نوں عالمگیریت دے فائدے اتے نقصانات دوواں دا تجربہ ہو چکیا اے : 90 دی دہائی دے ایشیائی مالیاتی بحران توں لے کے لکھاں کروڑاں نوں، تجارت تے کاروبار وچ وادھے پاروں غریبی توں باہر کڈھنا۔ ایس دا مطلب اے ۔۔ اتے اسیں حالیہ معاشی بحران توں جو کچھ سکھیا اے ۔۔ اوہ ایہ اے کہ سانوں اک دوجے دی کامیابی وچ حصہ لینا اے۔

امریکہ دی دلچسپی اک ایہو جہے انڈونیشیا وچ اے جیہڑا آگے ودھ رہیا اے تے ترقی کر رہیا اے، اک ایہو جی خوشحالی دے نال جیدے وچ انڈونیشیا دے لوکی وڈے پیماتے شریک نیں۔۔ کیوں جے ایتھے انڈونیشیا وچ ودھدی مڈل کلاس دا مطلب ہے ساڈی چیزاں لئی اک نویں منڈی، بالکل اوسے طراں جیویں امریکہ انڈونیشیاں توں آون والیاں چیزاں لئی اک منڈی اے۔ تے اسی انڈونیشیا وچ مزید سرمایہ کاری کر رئے اں، تے اسادی برآمدات پنجاہ فیصد ودھ گئیاں نیں، تے اسی امریکیاں تے انڈونیشی لوکاں وچ اک دوجے نال ویوپار کرن لئی بوہے کھول رہے اں۔

امریکہ دی دلچسپی اک ایہو جہے انڈونیشیا وچ اے جیہڑا عالمی معیشت دی چنگی شکل بناون لئی اپنا مناسب کردار ادا کردا اے۔ اوہ دیہاڑے لنگ گئے نیں جدوں ست یا اٹھ ملک گٹھے ہو کے عالمی منڈیاں دی شکل بنا سکدے سن۔ ایہو وجہ اے کہ ہُن جی ۔ 20 بین الاقوامی معاشی تعاون دا مرکز بن گیا اے، تاں جو انڈونیشیا جیٹیاں ابھردیاں معیشتاں دی آواز پہلے توں زیادہ سنی جاوے تے اوہ پہلاں توں

زیادہ ذمہ واری سنبھالنے۔ اتے انڈونیشیا نوں جی۔20 دے اینٹی کرپشن گروپ دی اپنی قیادت اتے شفافیت تے جوابدہی دی مثال بنن راہیں، عالمی اسٹیج تے قیادت کرنی چاہیدی اے۔۔۔(تالیاں)۔

امریکہ دی دلچسپی ایہو جہے انڈونیشیا وچ اے جیہڑا پائدار ترقی نوں آگے ودھائے، کیوں جے ساڈے آگے ودھن دے انداز ساڈی زندگی دے معیار تے ساڈے کرہ ارض دی صحت دا تعین کرن گے۔ ایہو وجہ اے کہ اسی صاف انرجی دی ٹکنالوجی تیار کر رہے آن جیہڑی صنعت نوں بجلی دے سکے تے انڈونیشیا دے قیمتی قدرتی وسائل نوں محفوظ بنا سکے۔۔ اتے امریکہ، آب و ہوا دی تبدیلی دے مقابلے لئی عالمی کوششاں وچ تہاڈے ملک دی مضبوط قیادت دا خیر مقدم کردا اے۔

سب توں ودھ کے ایہ گل کہ امریکہ نوں انڈونیشیا دے لوکاں دی کامیابی وچ دلچسپی اے۔ ہر دہاڑے دی شہ سرخیاں دے تھلے سانوں ہر صورت لوکاں دے وچکار پل بنانے چاہیدے نیں، کیوں جے ساڈی مستقبل دی سیکورٹی تے خوشحالی سانجھی اے۔ اتے اسی،۔۔ اپنے سائنسداناں تے تحقیق کاراں دے درمیان تعاون نوں ودھا کے، اتے سرمایہ کاری نوں وادھا دون لئی رل کے کم کرن پاروں، ایہو کجھ ای کر رئے آن۔ اتے مینوں خاص کر خوشی ہو رہی اے کہ امریکہ تے انڈونیشیا اپنے اپنے ملکاں دی یونیورسٹیاں وچ اک دوجے دے طالبعلماں دی تعداد نوں دگنا کرن دے نال وبستہ نیں۔۔۔ (تالیاں) اسی چاہندے آن کہ امریکی سکولوں وچ پہلاں توں زیادہ انڈونیشی طالب علم آکے پڑھن تے ایس ملک وچ آکے تعلیم حاصل کرن والے امریکیاں دی تعداد ودھے۔ (تالیاں)۔ اسی ایس نویں صدی وچ دونوں ملکاں دے نوجواناں وچکار نوں تعلقات قائم کرن تے اک دوجے دی جان سجھان وچ وادھا چاہندے آن

ایہ مسئلے ساڈی روزانہ دی زندگیاں وچ واقعی بوبت اہم نیں۔ ترقی بہر طور، صرف ترقی دی رفتار تے بیلنس شیٹ دے نمبروں تکر محدود نہیں ہوندی بلکہ ترقی دا مطلب ایہ اے کہ اک بچہ ایہو جہے ہنر سکھ سکدا اے جیناں دی بدلدی ہوئی دنیا وچ اوہناں نوں لوڑ اے۔ ترقی دا مطلب ایہ وے کہ اک چنگے آئیڈیے نوں کاروبار دی شکل اختیار کرن دا موقع دتا جاوے، اتے او بدعنوانی پاروں کچلیا نہ جاوے۔ ایس دا مطلب ایہہ وے کہ جنہاں عوامل، ٹکنالوجی تے ویوپار، اتے لوکاں تے چیزاں دے فلو، نے اوس جکار تہ نوں ترقی دتی اے جینوں میں جاندا سی، اوہناں پاروں سارے انڈونیشی لوکاں، تے سارے انساں نوں چنگی زندگی مل سکدی اے، اک ایہو جہی زندگی جیدے وچ وقار تے موقعے موجود ہوں۔

ہن، ایس قسم دی ترقی جمہوریت دے کردار توں الگ نہیں کیتی جا سکدی۔

اجکل اسی کدے کدے ایہ گل سننے آن کہ جمہوریت اقتصادی ترقی دی راہ روکدی اے۔ ایہ کوئی نویں دلیل نہیں اے۔ خاص کر تبدیلی تے اقتصادی غیر یقینی دے وقت وچ، کجھ لوکی کہن گے کہ حکومت دی طاقت لئی انساناں دے حق دا سودا کر کے ترقی لئی کوئی اشارٹ کٹ استعمال کرنا زیادہ آسان ہوندا ہے۔ پر ایہہ اوہ نہیں اے جیہڑا میں انڈیا دے دورے وچ ویکھیا تے ایہ اوہ وی نہیں اے جیہڑا میں انڈونیشیا وچ ویکھ رہیا آن۔ تہاڈی کامیابیاں دسدیاں نیں کہ جمہوریت تے ترقی ایک دوجے نوں مضبوط بناندے نیں۔

کسے وی جمہوریت دی طراں تسی وی رستے وچ نقصان چکے نیں۔ امریکہ مختلف نئیں اے۔ ساڈا اپنا آئین وی اوہناں کوششاں بارے دسدا اے جیہڑیاں ایک "زیادہ مکمل ہم آہنگی" نوں ودھاندیاں نیں۔ اتے ایہو اوہ سفر اے جیہڑا اسی اوس ویلے توں کیتا اے۔ اسی خانہ جنگی برداشت کیتی اے اتے ساڈے سارے شہریاں تکر برابری دے حقوق اپڑان لئی جدو جہد کیتی اے۔ پر ایہہای اصل وچ او کوشش اے جینہے سانوں زیادہ مضبوط تے زیادہ خوشحال اتے ایدھے نال نال زیادہ انصاف پسند تے زیادہ آزاد معاشرہ بنن دا موقع فراہم کیتا اے۔

دوجے ملکاں دی طراں جیہڑے پچھلی صدی وچ نوآبادی تسلط توں آزاد ہوئے سن ،انڈونیشیا نے وی قسمت دا فیصلہ کرن دے تہاڈے حق لئی جدوجہد کیتی اے تے قربانی دتی اے۔ ہیرو لوکاں دا دن ایسے بارے اے۔۔ اک ایہو جیہا انڈونیشیا جیہڑا انڈونیشی لوکاں دا اپنا ملک اے۔ پر تسی اخیر وچ ایہ فیصلہ وی کیتا کہ آزادی دا مطلب ایہ نئیں اے کہ نوآبادی تسلط دے سخت ہتہ دی تھاں تہاڈا اپنا اک سخت آدمی آ جاوے۔

جمہوریت وچ یقیناً کجہ خرابی وی ہوندی اے۔ ہر انتخاب دے نتیجیاں نوں ہر کوئی پسند نئیں کردا۔ تہانوں اتار چڑھاؤ چوں لنگنا پیندا اے۔ پر ایہ سفر چنگا ہوندا اے تے ایہ ووٹ دین توں وی آگے جاند اے۔ ایہ طاقت ، تے طاقت دے ارتکاز نوں چیک کرن لئی مضبوط ادارے بناندا اے۔ ایہ کھلی منڈیاں بناندا اے تے لوکاں نوں ترقی کرن دیندا اے۔ ایہ اک آزاد پریس تے خود مختار انصاف دا نظام تیار کردا اے تاں جے طاقت دے غلط استعمال تے زیادتیاں نوں مکایا جا سکے ، اتے جوابدی تے زور دتا جا سکے۔ ایہ کھلے معاشرے تے فعال شہریاں نوں عدم مساوات تے ناانصافی نوں مسترد کرن تے آمادہ کردا اے۔

ایہو طاقتاں نین جیہڑیاں انڈونیشیا نوں ترقی دین گیاں۔ اتے ایہہ موقعیاں دے رستے وچ آون والی بد عنوانی نوں مسترد کرن ؛شفافیت نال وابستگی ،جدی وجہ نال انڈونیشیا دا ہر شہری حکومت بنان وچ شامل ہو سکدا اے، اتے ایس یقین دا تقاضا کردیاں نیں کہ انڈونیشیا دے لوکاں نے جس آزادی لئی جدوجہد کیتی ، اوہ نے ای ایس عظیم ملک نوں کٹھا رکھیا ہویا اے۔

ایہ پیغام اوہناں انڈونیشی لوکاں دا اے جینہاں نے جمہوریت دی ایس کہانی نوں آگے ٹوریا اے۔۔ اوہناں لوکاں توں لے کے ، جنہاں نے آج توں 55 ورھے پہلاں سورابایا دی جنگ وچ لڑی سی ،اونہاں طالبعلماں تیکر، جنہاں نے 1990 دی دہائی وچ جمہوریت لئی پُر امن مارچ کیتا سی، تے اوہناں لیڈراں تیکر جنہاں ایس نویں صدی دے وچ اقتدار دے پر امن انتقال نوں قبول کیتا اے۔ کیوں جے اخیر وچ ایہ شہریاں دے حق ای ہون گے جیہڑے شاندار نوسینترا نوں کٹھا کرن گے جیہڑا سینگ توں میراؤکا تکر پھیلا ہویا اے۔۔ ایس گل تے زور اے۔۔(تالیاں) ایس گل تے زور اے کہ ایس ملک وچ پیدا ہون آلے ہر بچے نال برابری دا سلوک ہونا چاہیدا اے ،کیتا جاوے بہاویں اونہاں ہ دا تعلق جاوا نال ہووے یا آچے نال، بالی نال ہووے یا پاپوا نال (تالیاں) اتے انڈونیشیا دے سارے لوکاں نوں برابری دے حقوق حاصل ہوون۔

ایہ کوشش اوس مثال تیکر پہنچدی اے جیہڑی انڈونیشیا ہن ملکوں باہر قائم کر رہیا اے۔ انڈونیشیا نے بالی ڈیموکریسی فورم قائم کرن وچ پہل کیتی، اک ایہو جیہا فورم جیدے وچ مختلف ملک جمہوریت نوں آگے ودھان بارے اپنے تجربے تے بہترین اقدامات بارے اک دوجے نوں معلومات فراہم کرن

انڈونیشیا آسیان وچ انسانی حقوق ول توجہ دوان وچ پیش پیش اے۔ جنوب مشرقی ایشیا دے ملکاں نوں اپنی قسمت دا فیصلہ آپ کرن دا حق ہونا چاہیدا اے، اتے امریکہ ایس حق دی سختی نال حمایت کرے گا۔ پر جنوب مشرقی ایشیا دے لوکاں نوں وی ایس گل دا پورا حق ہونا چاہیدا اے کہ اوہ اپنی قسمت دا آپ فیصلہ کر سکن۔ ایہو وجہ اے کہ اسی برما وچ ہون والے اونہاں حالیہ انتخابات دی مذمت کیتی اے جیہڑے ناں تے ازاد سن تے ناں ای منصفانہ۔ ایہو وجہ اے کہ اسی تہاڈی فعال سول سوسائٹی دی ایس پورے علاقے دی اپنی جوڑ دی سوسائٹیاں نال کم کرن وچ حمایت کررئے آن۔ ، کیوں جے ایس گل دا کوئی جواز نئیں کہ انسانی حقوق دا احترام کسے وی ملک دے بارڈر اتے رک جاوے۔

اک دوجے دا ہتہ پھڑنا ، ایہو ای کے ترقی تے جمہوریت اے۔۔ ایہہ خیال کہ کجہ قدران آفاقی ہونڈیاں نیں۔ ازادی دے بنا خوشحالی اصل وچ غریبی دی ای اک وکھری شکل اے۔ کجہ خواہشاں سارے انساناں دیاں سانجھیاں ہونڈیاں نیں۔۔ ایہ جانن دی ازادی کہ تہاڈا لیڈر تہاڈے آگے جوابدہ اے، تے اونہاں دے نال اختلاف کرن دی وجہ نال تہانوں جیل نئیں جانا پوے گا؛ وقار نال تعلیم حاصل کرن تے کم کرن دا موقع؛ کسے ڈر یا پابندی دے بغیر اپنے عقیدے تے چلن دی ازادی۔ ایہہ او عالمگیر قدران نیں جنہاں تے ہر تہاں تے لازمی طور تے عمل ہونا چاہیدا اے۔

تے ہن مذہب او آخری موضوع اے جیدے بارے میں اج گل کرنا چاہندا آن۔۔ اتے جمہوریت تے ترقی وانگوں ایہ انڈونیشین کہانی دا بنیادی عنصر اے۔

دوجے ایشیائی ملکاں دی طراں، جینہاں دا میں ایس ویلھے دورہ کر رہیا وان، انڈونیشیا روحانیت وچ رچیا بسیا ہویا اے۔ اک ایہو جہی تہاں جتھے لوکی مختلف انداز وچ رب دی عبادت کردے نیں۔ ایس بھرپور تنوع دے نال ایتھے دنیا دے مسلماناں دی سب توں زیادہ آبادی اے۔ ایہ اوہ سچائی اے جیس دا علم مینوں اوس ویلے ہویا سی جدوں میں اک نکا منڈا ساں اتے جدوں میں جکار تہ وچ اذان دی آواز سنی سی۔

بالکل اوسے طراں جیویں لوکاں نوں صرف اونہاں دے عقیدیاں پاروں نئیں شناخت کیتا جاندا، انڈونیشیا دا تعین وی صرف اوہدی مسلمان آبادی پاروں نئیں ہو سکدا۔ پر ساٹوں ایہ وی پتہ اے کہ امریکہ تے مسلمان برادریاں وچ تعلقات کئی ورہیاں توں کمزور ہوندے جا رہے نیں۔ صدر ہون دی حیثیت نال میں ایہناں تعلقات نوں بہتر بنان دی شروعات نوں اپنی ترجیح قرار دتا اے۔ (تالیاں)۔ ایس کوشش دے اک حصے دے طور تے پچھلے ورھے جون وچ میں قاہرہ دا دورہ کیتا اتے امریکہ تے دنیا بھر دے مسلماناں وچکار اک نئی شروعات اتے زور دتا۔ اک ایہو جہی شروعات جیہڑی ساڈے اختلافات نوں اک پاسے رکھدے ہوئیاں ساڈے لئی اک رستہ بناوے۔

میں اوس ویلے اکھیا سی سی اتے ہُن اوہو گل اک واری فیر کر رہیا وان کہ صرف اک تقریر نال ورہیاں دی بدگمانی مکائی نئیں جا سکدی۔ پر مینوں اوس ویلے وی یقین سی تے اج وی یقین اے کہ ساڈے کول انتخاب دا رستہ موجود اے۔ اسی انتخاب کر سکدے آن کہ ساڈا تعین ساڈے اختلاف دی بنیاد اتے ہووے اتے اسی شبہے تے بداعتمادی دے مستقبل نوں قبول کر لئیے یا فیر اسی ایہہ انتخاب کر سکدے آن کہ سانجھے مفاداں لئی سخت محنت کریئے تے مسلسل ترقی دی کوشش دے پکے ارادے تے قائم رہیے۔۔ اتے میں تہاڈے نال وعدہ کر سکدا وان کہ بہاویں جو وی نقصان ہووے امریکہ انسانی

ترقی دا عزم تے قائم اے۔ اسی ایسے طراں دے لوکی ہاں۔ اسی ایہو کجھ ای کیتا اے۔ تے اسی ایہو کجھ ای کراں گے۔ (تالیاں)۔

اسی اوہناں مسلیاں نوں چنگی طراں جاندے آن جیناں دی وجہ نال بوہت ورہیاں تیکر کشیدگی پیدا ہوئی۔ ایہہ اوہو ای مسلے نیں جیناں بارے میں قاہرہ وچ گل کیتی سی۔ اوس تقریر نوں ہن 17 مہینے ہو چکے نیں، اسی کجھ پیش رفت کیتی اے، پر ایس بارے ہجے بہت کام کرنا باقی اے۔

امریکہ، انڈونیشیا تے ساری دنیا وچ بے گناہ شہری ہجے وی پرتشدد انتہاپسندی دا نشانہ بندے پئے نیں۔ میں ایہہ واضح کر چکیا واں کہ امریکہ اسلام دے خلاف جنگ نئیں کررہیا تے ناں ای او کدی کرے گا۔ ایس دے بجائے سانوں ساریاں نوں ہر صورت القاعدہ تے اودھے ساتھیوں نوں شکست دیوں لئی رل کے کم کرنا چاہیدا اے، جیہڑے کسی وی مذہب دا لیڈر ہون دا دعویٰ نئیں کر سکدے۔۔۔ اتے اسلام جہے دنیا دے عظیم مذہب دے لیڈر تان یقینی طور تے بالکل نئیں بن سکدے۔ پر جیہڑے ملک تعمیر چاہندے نیں، اوہناں نوں کدے وی دہشت گرداں نوں تھان نئیں دینی چاہیدی جیہڑے تباہی پھیلانا چاہندے نیں۔ تے ایہہ صرف کلے امریکہ دا کام ای نئیں اے۔ حقیقت ایہہ وے کہ ایتھے انڈونیشیا وچ تسی دہشت گرداں دی بیخ کنی تے ایہو جئے تشدد دا مقابلہ کرن وچ پیش رفت کیتی اے۔

افغانستان وچ، اسی افغان حکومت وچ اپنے مستقبل نوں محفوظ بناون دی صلاحیت پیدا کرن لئی کے اپنے اتحادی ملکاں نال مسلسل کم کر رئے آن۔ ساڈا سانجھا مفاد جنگ توں تباہ حال ملک وچ امن قائم کرنا اے۔۔۔ اک ایہو جیہا امن جیہدے وچ پرتشدد انتہاپسنداں لئی کوئی محفوظ ٹھکانا نہ ہووے کرے اتے جیہڑا افغان عوام نوں امید دی راہ دکھاوے۔

ایسے دوران، اسی اپنے اک بنیادی وعدے وچ پیش رفت کیتی اے۔۔۔ عراق وچ جنگ مکان لئی ساڈی کوشش۔ میری صدارت وچ تقریباً اک لکھ امریکی فوجی عراق توں واپس چلے گئے نیں۔۔۔ (تالیاں)۔
عراقیاں نیں اپنی سیکورٹی دی مکمل ذمہ داری سنبھال لئی اے۔ اتے ساریاں نوں رلا کے حکومت بنان دی کوششاں وچ اسی عراق نال تعاون جاری رکھاں گے اتے اسی اپنے سارے فوجی واپس بلا لوں گے۔

مشرق وسطیٰ وچ اسی غلط شروعات کیتی تے نقصان چکے نیں، پر اسی امن قائم کرن لئی کوششاں جاری رکھے ہوئے آن۔ اسرائیلیاں تے فلسطینیوں نے براہ راست گل بات فیر شروع کر دتی اے پر ہجے وی بوہت ودی رکاوٹاں موجود نیں۔ ایہ غلط فہمی نئیں ہونی چاہیدی کہ امن تے سیکورٹی آسانی نال مل جاوے گی۔ پر ایس بارے کوئی شک نئیں ہونا چاہیدا: امریکہ کوئی ایہو جیہا حل تلاش کرن وچ اپنی کوششاں وچ کوئی کسر نئیں چھڈے گا جیہڑا منصفانہ ہوئے تے جیہڑا ایس مسلے وچ شامل سارے فریقان دے مفادات وچ ہووے۔۔۔ دو ریاستاں، اسرائیل تے فلسطین، اک دوجے نال امن تے سیکورٹی نال رہ سکے۔ ایہہ ساڈا نصب العین اے۔۔۔ (تالیاں)۔

ایناں ساریاں مسلیاں دے حل کرن وچ خطرے زیادہ نیں۔ کیوں جے ساڈی دنیا سمٹ گئی اے، اتے جیہڑی طاقتاں سانوں اک دوجے نال جوڑ دیاں نیں تے جنہاں نے مواقع تے خوشحالی لیاٹیاں، اوہناں نے ترقی نوں نقصان دیوں والیاں نوں وی مضبوط کیتا اے بازار دے وچ اک بم روز دے کاروبار نوں تباہ کر سکدا اے۔ ایک افواہ سچائی نوں دبا سکدی اے تے اوہناں کمیونٹیاں دے درمیان

تشدد پیدا کر سکتی ہے جیہڑیاں کدے امن نال رل مل کے رہندیاں سن۔ تیز تبدیلیاں تے متصادم ثقافتاں دے دور وچ ، انسان ہون دے ناطے ساڈے درمیان جیہڑا کجہ سانجھا ہے او کدی کدھار گواچ سگدا ہے۔

پر میرا اعتقاد ہے کہ امریکہ تے انڈونیشیا دوواں دی تاریخ ساڈی امید دی وجہ بنی چاہیدی ہے۔ ایہہ کہانی ساڈے قومی نصب العین وچ لکھی گئی ہے۔ امریکہ وچ اسدا نصب العین ہے۔۔ ای پلوریسیس اونم۔۔ بوہت ساریاں وچوں اک۔ بھنیکے ٹنگل ایکا۔۔ تنوع وچ اتحاد۔۔ (تالیاں)۔۔ اسی دو قوماں وں جنہاں نے مختلف راہواں تے سفر کیتا ہے۔ فیر وی ساڈیاں قوماں نے ایہہ ثابت کیتا ہے کہ ہ وکھایا ہے کہ مختلف عقیدے رکھن آلیے کروڑاں لوکی آزادی وچ اک جھنڈے تھلے کٹھے کیتے جا سکدے نیں۔ اتے اسی اوس سانجھی انسانیت دی راہ تے آگے ودھ رہے آں۔۔ نوجواناں پاروں جیہڑے اک دوجے دے سکولاں وچ پڑھن گئے ؛ سرمایہ کاراں راہیں بنن والے اوناں تعلقات پاروں جیہڑے سانوں زیادہ خوشحالی دی راہ تے پاسکدے نیں؛ اتے بنیادی جمہوری قدراں دی ساڈی پاسداری تے انسانی خواہشاں راہیں۔

ایتھے آن توں پہلاں میں استقلال مسجد گیا سی۔۔ او عبادت گاہ جیہڑی اوس ویلے وی زیر تعمیر سی جدوں میں جکار تہ وچ رہندا ساں۔ اتے مینوں اوہدے اچے مینار، تے شاندار گنبد، تے کھلی تھان بوہت پسند سن۔ پر ایڈا ناں تے تاریخ انڈونیشیا دی عظمت دی کہانی وی سناندے نیں۔ استقلال دا مطلب ہے آزادی، تے ایڈی تعمیر جزوی طور تے ایس قوم دی آزادی واسطے جدوجہد دا نشان وی ہے۔ ایس توں علاوہ ، ہزاراں مسلماناں دی ایہہ عبادت گاہ اک عیسائی آرکیٹیکٹ نے ڈیزائن کیتی سی۔۔ (تالیاں)۔

انڈونیشیا دا جذبہ اینج ای ہے۔ ایہو ای انڈونیشیا دے جامع فلسفے ، پنکاسیلا دا پیغام ہے۔۔ (تالیاں)۔ جزیریاں دے اوس سلسلے وچ جنہاں وچ رب دی کجہ سب توں خوبصورت تخلیقاں موجود نیں، سمندر اتے ابھرن والے جزیرے امن دا نشان نیں، لوکی اپنے رب دی جیویں عبادت کرنا چاہندے نیں، کردے نیں۔ اسلامپہل پہل رہیا ہے پر دوجے عقیدے وی ترقی کر رہے نیں۔ آگے ودھدی اک جمہوریت راہیں ترقی دا عمل مضبوط ہو رہیا ہے۔ اگرچہ اک ابھردی ہوئی طاقت آگے ودھ رہی ہے پر پرانی ریتان وی نال نال چل رہیاں نیں۔

ایس دا مطلب ایہ نہیں ہے انڈونیشیا وچ کوئی خرابیاں نہیں نیں۔ کوئی وی ملک خرابیاں توں پاک نہیں ہے۔ پر ایتھے تہانوں نسل، علاقے تے مذہب دی ونڈ مکان دی صلاحیت نظر آوے گی۔۔ اوس صلاحیت دے ذریعے جیدے پاروں اسی سارے انساناں وچ اپنے آپ نوں ویکھ سکدے او۔ اک مختلف نسل دے نکلے بال دی حیثیت نال جیہڑا ایتھے اک دور دراز ملک توں آیا سی، میں ایس جذبے نوں اونہاں استقبالی لفظاں وچ محسوس کیتا سی جنہاں دے نال مینوں ایتھے جی آیاں نوں آکھیا گیا سی : سلامت دانتنگ۔ ایس دورے وچ اک مسجد دیکھن جان والے اک عیسائی دی حیثیت نال مینوں ایہہ جذبہ اوس لیڈر دے لفظاں وچ محسوس ہویا جنے میرے دورے بارے پچھے گئے سوال تے آکھیا سی ، مسلماناں نوں وی چرچاں وچ جان دی اجازت ہے ۔ اسی سارے ای اللہ دی عبادت کردے آں۔"

اوہ خدا دا نور ساڈے ساریاں وچ ہے۔ اسی شک و شبہے یا نا امیدی وچ مبتلا نہیں ہو سکدے۔ امریکہ تے انڈونیشیا دیاں کہانیاں توں سانوں رجائیت پسندی دا سبق سکھنا چاہیدا ہے کیوں جو ایہہ کہانیاں سانوں دسدیاں نیں کہ تاریخ انساناں دی ترقی نال جڑی ہوئی ہے؛ اتے اتحاد ونڈ توں زیادہ طاقتور ہے؛

اتے ایس دنیا دے لوکی امن نال اکٹھے رہ سکدے نیں۔ میری دعا اے کہ ساڈی دوویں قوماں ، عقیدے
تے مضبوط ارادے نال رل کے کام کرن اتے ساری انسانیت نال ایہہ سچائیاں ونڈن ۔

سیباگائی پینوتوپ، سایامینگوکیکان کیپاڈا سیلوروح راکیات انڈونیشیا : ٹریماکاسیہ اناس ۔ ٹریماکاسیہ
کاسیہ ۔ اسلام و علیکم ، شکر یہ

اختتام..... صبح 10 بج کر 31 منٹ ڈبلیو آئی ٹی